

**Uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego
z dnia 21 listopada 1996 r.
III ZP 2/96**

Przewodniczący Prezes SN: Jan Wasilewski, Sędziowie SN: Teresa Flemming-Kulesza, Józef Iwulski (współsprawozdawca), Adam Józefowicz, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Janusz Łętowski, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, z udziałem Prokuratora Prokuratury Krajowej Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 21 listopada 1996 r. wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o podjęcie przez skład siedmiu sędziów Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego uchwały zawierającej odpowiedź na następujące zagadnienie prawne:

Czy po 30 czerwca 1996 r. dopuszczalne jest wniesienie rewizji nadzwyczajnej od prawomocnego orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, jakie zostało wydane przed 1 lipca 1996 r., po upływie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się takiego orzeczenia ?

oraz w przypadku udzielenia odpowiedzi pozytywnej na to pytanie:

Czy w świetle art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - Prawo upadłościowe i prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189) w związku z art. 10 zd. 1 i art. 14 tej ustawy, w związku z art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368) podmioty wymienione w art. 57 ust. 2 tej ostatniej ustawy w okresie do 30 czerwca 1998 r. mogą wnosić z urzędu rewizje nadzwyczajne od prawomocnych orzeczeń NSA wydanych przed 1 lipca 1996 r. na podstawach i w terminach, które były przewidziane dla rewizji nadzwyczajnej w przepisach skreślonego przez art. 1 pkt 55 w/w ustawy z dnia 1 marca 1996 r. działu VII "Rewizja nadzwyczajna" tytułu VI księgi pierwszej części pierwszej KPC?"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Od dnia 1 lipca 1996 r. niedopuszczalne jest wniesienie rewizji nadzwyczajnej od prawomocnego orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego po upływie sześciu miesięcy od dnia wydania tego orzeczenia.

U z a s a d n i e

I.

Rozpatrywane w sprawie zagadnienie dotyczy rewizji nadzwyczajnej od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego - według stanu prawnego wynikającego z ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w

sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189).

Do dnia wejścia w życie tej ustawy (zwanej dalej ustawą nowelizacyjną), tj. do 1 lipca 1996 r. rewizja nadzwyczajna była od 1950 r. środkiem weryfikacji prawomocnych orzeczeń sądowych. W kodeksie postępowania cywilnego z 1964 r. rewizji nadzwyczajnej poświęcony został osobny dział (VII tytułu VI Księgi pierwszej) określający specyficzny charakter prawny tej instytucji, nie mieszczącej się w ramach przyjętego modelu środków zaskarżenia.

Rewizja nadzwyczajna była środkiem nadzoru judykacyjnego Sądu Najwyższego wobec spraw już zakończonych. Postępowanie z rewizji nadzwyczajnej nie tworzyło ciągłości z dotychczasowym postępowaniem w sprawie. Strona mogła złożyć podanie o wniesienie rewizji nadzwyczajnej do organu uprawnionego, który podejmował w tej kwestii decyzję według własnego uznania, a wnosząc rewizję nadzwyczajną zawsze czynił to w ramach swego urzędu a nie w imieniu strony.

Przyjęta w Kodeksie postępowania cywilnego, jako instytucja tego postępowania stała się rewizja nadzwyczajna na podstawie odrębnych przepisów także środkiem weryfikacji orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego i innych organów pozasądowych.

Ustawa nowelizacyjna reformując w zasadniczy sposób system środków odwoławczych postępowania sądowego w sprawach cywilnych, wprowadzając dwustopniowy ich model (apelację i kasację) oraz stabilność prawomocnych orzeczeń, pozbawiła instytucję rewizji nadzwyczajnej racji bytu w obrębie postępowania cywilnego. W związku z tym ustawa nowelizacyjna konsekwentnie usunęła z Kodeksu postępowania cywilnego dział VII tytułu VI księgi pierwszej i w ogóle wszelkie wzmianki o rewizji nadzwyczajnej. Oznacza to, że z chwilą wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej rewizja nadzwyczajna przestała być instytucją postępowania cywilnego a jej dalszy po tym dniu byt może wynikać jedynie z regulacji prawa międzyczasowego oraz wprowadzonych na pewien okres reguł o charakterze adaptacyjnym.

Wprowadzając radykalną zmianę modelu procedury cywilnej ustawa nowelizacyjna zachowała instytucję rewizji nadzwyczajnej jako środka weryfikacji wadliwych orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego (i orzeczeń organów pozasądowych przewidzianych w dotychczasowych przepisach), modyfikując tylko niektóre z jej warunków. W tej sytuacji, wobec wyeliminowania z KPC przepisów dotyczących rozpoznawania rewizji nadzwyczajnej, konieczne stało się uregulowanie tego postępowania na użytek weryfikacji orzeczeń NSA oraz organów pozasądowych. Wszystkie te kwestie zostały uregulowane w art. 10 ustawy nowelizacyjnej. W przepisie tym, przede wszystkim znalazła potwierdzenie właściwość Sądu Najwyższego do rozpoznawania rewizji nadzwyczajnych od orzeczeń NSA oraz organów pozasądowych, przewidzianych w ustawach szczególnych. Po drugie, postanowiono o odpowiednim stosowaniu przy rozpoznawaniu przez Sąd Najwyższy takich rewizji nadzwyczajnych przepisów o postępowaniu kasacyjnym. Po trzecie, określony został termin do wniesienia rewizji nadzwyczajnej na 6 miesięcy od dnia wydania prawomocnego orzeczenia. Ta ostatnia regulacja została wyrażona w osobnym zdaniu, co dodatkowo podkreśla jej odmienny charakter od regulacji wyrażonej w zdaniu poprzedzającym. Nie może więc być wątpliwości co do tego, że w zdaniu ostatnim art. 10 ustawy nowelizacyjnej został określony termin do wniesienia rewizji nadzwyczajnej jako wyodrębniony od regulacji przebiegu postępowania element konstytuujący warunki rewizji nadzwyczajnej. Regulacja ta ma więc taki sam charakter merytorycznego określenia instytucji rewizji

nadzwyczajnej, jak art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U., Nr 74, poz. 368 ze zm.), według którego Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego, Rzecznik Praw Obywatelskich, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - także Minister Pracy i Polityki Socjalnej, mogą wnieść od orzeczenia sądu rewizję nadzwyczajną do Sądu Najwyższego, jeżeli orzeczenie rażąco narusza prawo lub interes Rzeczypospolitej Polskiej. Inaczej mówiąc, w myśl rozważanej regulacji wynikającej z ustawy nowelizacyjnej wymienione podmioty mogą wnieść rewizję nadzwyczajną opartą na określonych podstawach, ale tylko w terminie 6 miesięcy od wydania prawomocnego orzeczenia. Rewizja nadzwyczajna wniesiona bez zachowania jej warunków, np. przez nieuprawnionego do tego podmiot albo po upływie określonego terminu, musi być traktowana jako niedopuszczalna i jako taka podlega odrzuceniu na podstawie odpowiedniego stosowania art. 393⁸ § 1 KPC.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w uzasadnieniu przedstawionego zagadnienia prawnego - nie kwestionując znaczenia wprowadzonych zmian przez ustawę nowelizacyjną tak w zakresie procedury cywilnej, jak i instytucji rewizji nadzwyczajnej od orzeczeń NSA - zwrócił uwagę na niekonsekwentną, jego zdaniem, regulację przyjętą w ustawie reguł na okres przejściowy 2 lat od wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej.

Istotnie można stwierdzić w regulacjach ustawy nowelizacyjnej dotyczącej tego zagadnienia daleko idące zróżnicowanie.

Jeżeli chodzi o dokonane zmiany w zakresie procedury cywilnej, to, jak to wyżej zostało wyjaśnione - polegają one m.in. na wprowadzeniu nowych środków odwoławczych, w tym kasacji i całkowitej eliminacji rewizji nadzwyczajnej jako środka weryfikacji prawomocnego orzeczenia. Konsekwencje tej reformy polegające na pełnej stabilności prawomocnego orzeczenia sądu zostały bardzo ograniczone na okres dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej, tj. do dnia 1 lipca 1998 r. W tym okresie strona będzie uprawniona do korzystania z kasacji (z uwzględnieniem określonych w art. 11 reguł międzyczasowego funkcjonowania dotychczasowych przepisów). Niezależnie od tego zarówno prawomocne orzeczenie sądu pierwszej instancji lub sądu rewizyjnego kończące postępowanie w sprawie, wydane przed dniem 1 lipca 1996 r. (art. 12 ust. 1), jak i prawomocne orzeczenie sądu pierwszej instancji, a także orzeczenie sądu wojewódzkiego orzekającego w drugiej instancji lub sądu apelacyjnego, wydane po dniu 1 lipca 1996 r., w tym ostatnim wypadku w ciągu sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia (art. 12 ust. 3) mogą być zaskarżone w drodze kasacji przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Podkreślić przy tym trzeba znaczne podobieństwo kasacji przysługującej podmiotom, o których mowa w art. 12 ust. 1 i ust. 3 ustawy nowelizacyjnej do dotychczasowej instytucji rewizji nadzwyczajnej. Dotyczy to zwłaszcza kasacji uregulowanej w art. 12 ust. 1, która wymienionym podmiotom urzędowym przysługuje na podstawach i w terminach, które były przewidziane dla rewizji nadzwyczajnej. Co więcej, w tym trybie, podobnym do dotychczasowej rewizji nadzwyczajnej podlegają zaskarżeniu - na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy nowelizacyjnej - orzeczenia Sądu Najwyższego wydane na skutek rewizji nadzwyczajnej przed 1 lipca 1996 r., które według dotychczasowego stanu prawnego nie podlegały weryfikacji w drodze rewizji nadzwyczajnej.

Tak daleko idące ograniczenie, na okres przejściowy (dostosowawczy) zasady stabilności prawomocnych orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych kontrastuje wyraźnie z regulacją dotyczącą zmodyfikowanej instytucji rewizji nadzwyczajnej od orzeczeń NSA (innych organów pozasądowych) przewidzianej w przepisach szczególnych.

Przechodząc z kolei do przedstawienia regulacji z tego zakresu dotyczących rewizji nadzwyczajnej należy podkreślić znaczenie zmiany merytorycznej, wynikającej z określenia terminu sześciu miesięcy od dnia wydania prawomocnego orzeczenia do wniesienia rewizji nadzwyczajnej, na co zwrócił uwagę wnioskodawca rozpatrywanego zagadnienia.

W dotychczasowych przepisach (art. 421 § 2 KPC.) przewidziany był wprawdzie termin sześciomiesięczny, lecz jego początek stanowiło nie wydanie, lecz uprawnienie się zaskarżonego orzeczenia. Ponadto, termin ten miał zastosowanie wyłącznie do rewizji nadzwyczajnej opartej na zarzucie rażącego naruszenia prawa. Podmioty uprawnione do wniesienia rewizji nadzwyczajnej nie były natomiast ograniczone żadnym terminem w wypadku naruszenia przez zaskarżone orzeczenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. W tej sytuacji należy uznać, że zmiana dotychczasowych zasad weryfikacji orzeczeń NSA (innych organów), aczkolwiek nie tak zasadnicza jak ta, która odnosi się do orzeczeń sądów cywilnych, jest jednak istotna i powoduje ograniczenie możliwości wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Pomimo to ustawa nowelizacyjna, inaczej niż w stosunku do weryfikacji orzeczeń sądów cywilnych w okresie przejściowym, nie przewidziała dla weryfikacji orzeczeń NSA żadnego okresu przejściowego. Jedynie w art. 11 ust. 5, mającym charakter przepisu prawa międzyczasowego, postanowiono, że w sprawie, w której została wniesiona rewizja nadzwyczajna przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej, rozpoznanie tej rewizji następuje według dotychczasowych przepisów.

II.

W rozpatrywanym wniosku Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, który jest jednym z podmiotów uprawnionych do wnoszenia rewizji nadzwyczajnych od orzeczeń NSA, dał wyraz swemu przekonaniu, że budzi poważne wątpliwości takie rozumienie sensu wskazanych przepisów ustawy nowelizacyjnej, iż okres dostosowawczy instytucji procesowych zreformowanych w ustawie został określony wyłącznie dla orzeczeń sądów cywilnych i Sądu Najwyższego z pominięciem orzeczeń NSA. Niewłaściwe jest faktyczne wyłączenie po dniu 1 lipca 1996 r. możliwości zaskarżenia orzeczeń NSA, wydanych przed tym dniem a naruszających interes RP, zwłaszcza wobec krótkiej vacatio legis ustawy nowelizacyjnej. Zachowanie instytucji rewizji nadzwyczajnej od prawomocnych orzeczeń NSA (zwłaszcza przy jednoinstancyjności postępowania sądowoadministracyjnego) nie powinno prowadzić do pogorszenia sytuacji prawnej tak obywateli, jak i podmiotów urzędowych reprezentujących interes samych obywateli oraz interes społeczny. Naruszałoby to bowiem zakaz retroakcji nowej regulacji prawnej.

Skoro uprawnionymi do wnoszenia rewizji nadzwyczajnych były i są nadal jedynie nieliczne podmioty, to - zdaniem wnioskodawcy - raczej, jakie przemawiały za pozostawieniem instytucji rewizji nadzwyczajnych od orzeczeń NSA - w kontekście regulacji zawartej w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. - mogą przemawiać za ustaleniem, iż od orzeczeń NSA wydanych przed 1 lipca 1996 r. powinna istnieć nadal możliwość wnoszenia rewizji nadzwyczajnych po upływie sześciu miesięcy od daty

uprawomocnienia się orzeczenia. Potrzebna jest bowiem taka wykładnia przepisów ustawy nowelizacyjnej, która pozwalałaby uznać, iż ustawodawca jednakowo ocenia orzeczenia wszystkich sądów, które wydawały orzeczenia stosując wprost lub posiłkowo KPC.

Ponadto wnioskodawca stwierdził, że zawarte w art. 10 zdaniu pierwszym ustawy nowelizacyjnej odesłanie do odpowiedniego stosowania przez Sąd Najwyższy przepisów o postępowaniu kasacyjnym (przy braku jakichkolwiek regulacji o charakterze przejściowym) uzasadnia potrzebę nawiązania do regulacji z art. 12 tej ustawy. Przepis ten wprowadzie ma zastosowanie wprost jedynie w sprawach rozpoznawanych w trybie KPC, w których orzeczenia zostały wydane przed 1 lipca 1996 r., jednakże odczytanie go łącznie z art. 14 ustawy pozwala ustalić, iż orzeczenia sądów powszechnych i Sądu Najwyższego wydane przed 1 lipca 1996 r. mogą być zaskarżone przez wymienione w tym przepisie organy Państwa do Sądu Najwyższego w drodze kasacji, będącej odpowiednikiem rewizji nadzwyczajnej w okresie do 30 czerwca 1998 r.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku oraz na posiedzeniu w dniu 21 listopada 1996 r. wniósł o podjęcie uchwały wyjaśniającej przedstawioną kwestię prawną w ten sposób, że po dniu 30 czerwca 1996 r. nie jest dopuszczalne wniesienie rewizji nadzwyczajnej od orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, wydanego przed 1 lipca 1996 r. jeżeli od dnia wydania prawomocnego orzeczenia upłynął okres sześciu miesięcy.

III.

Rozpatrywane w sprawie zagadnienie prawne sprowadza się do wyjaśnienia sensu wskazanych przepisów ustawy nowelizacyjnej, poprzez interpretację tego, co rzeczywiście w tych przepisach zostało uregulowane. Wątpliwości, które dotyczą celowości przyjętych rozwiązań ustawowych nie mogą natomiast stanowić podstawy ustaleń interpretacyjnych.

Jak to zostało przedstawione w I części niniejszego uzasadnienia, z brzmienia analizowanych przepisów wynika wyraźny podział regulacji normatywnych tak w zakresie formalnym, jak i merytorycznym.

Zagadnienie rewizji nadzwyczajnej od orzeczeń NSA (innych organów pozasądowych) zostało - odrębnie od zagadnienia kasacji od orzeczeń w sprawach cywilnych - uregulowane w art. 10, a jeżeli chodzi o aspekty prawa międzyczasowego - w art. 11.

Przepis art. 10 ustawy nowelizacyjnej nie ma w jakimkolwiek ze swych elementów charakteru przepisu przejściowego. Określa on zasady funkcjonowania rewizji nadzwyczajnych od orzeczeń NSA oraz organów pozasądowych, przewidziane w ustawach szczególnych, w nowym kontekście systemowym wynikającym z reformy procedury cywilnej, która wyeliminowała z niej rewizję nadzwyczajną. Zasady te zostały określone inaczej niż w przepisach poprzednio obowiązujących. Wprowadzony termin, w czasie którego dopuszczalne jest wniesienie rewizji nadzwyczajnej, stanowi ograniczenie w stosunku do art. 421 § 2 KPC., który stwarzał względną podstawę do merytorycznego rozpoznawania rewizji nadzwyczajnej od każdego orzeczenia NSA, niezależnie od tego, kiedy ono zostało wydane. Nigdy jednak wniesienie rewizji nadzwyczajnej nie zależało od strony, skoro nie miała ona skutecznych prawnie środków żądania, ażeby uprawniony podmiot zainicjował w tym trybie postępowanie zmierzające do weryfikacji prawomocnego orzeczenia. Nie jest więc przekonujący argument, że

zmiana zasad wnoszenia rewizji nadzwyczajnej dotyka prawnie chronionych interesów strony, skoro jej sytuacja prawna została prawomocnie ustalona wiążącym ją orzeczeniem. Ustawa nowelizacyjna w ograniczonym zakresie stabilizuje prawomocne orzeczenie, co wiąże się z jednoinstancyjnym systemem sądownictwa administracyjnego. Jeżeli ustawodawca zdecydował się zachować dotychczasowy nadzwyczajny środek weryfikacji orzeczeń NSA, wprowadzając jedynie pewne restrykcje zapewniające prawomocnemu orzeczeniu większą stabilność, to regulacja taka istotnie różni się od całkowitej niewzruszalności prawomocnego orzeczenia, ustalonej dla orzeczeń w sprawach cywilnych. Chociaż więc może budzić zastrzeżenia krótki czas przystosowania nowej regulacji co do terminu do wniesienia rewizji nadzwyczajnej od orzeczenia NSA, sprowadzający się w istocie tylko do dwu i pół miesięcznej *vacatio legis*, to jednak nie jest przekonujący pogląd, że powinien to być co najmniej taki sam okres, jaki został przewidziany dla adaptacji modelu wyłączającego weryfikację prawomocnych orzeczeń w sprawach cywilnych. Krytyczna nawet ocena tych regulacji dotyczących sposobu wprowadzenia w życie odrębnie uregulowanych instytucji procesowych nie usprawiedliwiałaby interpretacji, która nie byłaby zgodna z ustawą. Sugerowane we wniosku różne traktowanie orzeczeń NSA w zależności od tego, czy zostały wydane przed, czy po wejściu w życie ustawy nowelizacyjnej pozostawałoby w sprzeczności z art. 11 ust. 1 ustawy wyraźnie określającym zasadę bezpośredniego stosowania nowej ustawy (z wyjątkami inaczej uregulowanymi w dalszych przepisach). Jedyny wyjątek dla zastosowania nowej regulacji rewizji nadzwyczajnej zawiera art. 11 ust. 5 ustawy, według którego tylko w sprawie, w której została wniesiona rewizja nadzwyczajna przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej, jej rozpoznanie następuje według dotychczasowych przepisów. Proponowana w uzasadnieniu wniosku koncepcja dalszego stosowania uchylonych przepisów KPC do orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanych przed dniem 1 lipca 1996 r. nie ma oparcia w treści analizowanych przepisów i w istocie stanowi próbę rozszerzającej wykładni art. 11 ust. 5 ustawy nowelizacyjnej. Jest to wykładnia niedopuszczalna, skoro odnosi się do przepisu szczególnego, który ponadto jest w swej treści jednoznaczny. Należy przy okazji zauważyć, że w przepisach określających reguły procesowe zasadą jest właśnie, tak jak w art. 11 ustawy nowelizacyjnej, bezpośrednie stosowanie nowych reguł procesowych. Tak w szczególności stanowią przepisy wprowadzające KPC. W istocie rzeczy budziłoby zastrzeżenia proponowane stanowisko, według którego prawomocne orzeczenia NSA, które są wydawane po dniu 1 lipca 1996 r., stwarzają w pełni ustabilizowaną sytuację prawną dla stron po upływie terminu 6 miesięcy od ich wydania (jeżeli w tym terminie nie zostanie wniesiona rewizja nadzwyczajna), natomiast orzeczenia wcześniejsze, podlegałyby destabilizacji bez żadnych ograniczeń czasowych, co najmniej do 1 lipca 1998 r.

W każdym razie niezależnie od przedstawionych ocen, które są kontrowersyjne, decydujące musi być uznanie, że ustawodawca jednoznacznie określił dążenie do zrealizowania zasady natychmiastowego wejścia w życie nowej ustawy procesowej.

Przedstawiony w uzasadnieniu zagadnienia prawnego problem początku biegu terminu sześciomiesięcznego z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. do tej grupy orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego, które nie są prawomocne w chwili ich wydania, może budzić wątpliwości, ale nie jest on przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie. Zgodnie z przepisem art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o

Naczelnym Sądzie Administracyjnym orzeczenia tego Sądu są prawomocne (z chwilą wydania) z wyjątkiem orzeczeń, od których wniesiono sprzeciw na podstawie art. 39 ust. 2 i art. 47 ust. 3 tej ustawy. W przypadkach zatem określonych tymi przepisami (wydanie orzeczenia w razie nienadesłania przez organ odpowiedzi na skargę i akt sprawy oraz w przypadku oczywistej wady decyzji określonej w art. 156 § 1 pkt 1, 3 i 4 KPA) w razie wniesienia sprzeciwu, orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego nie jest prawomocne z chwilą jego wydania. Jeżeli więc strona nie wniesie sprzeciwu, to orzeczenie takie uprawomocni się nie w dacie wydania, lecz w dacie upływu terminu do złożenia sprzeciwu. Gdyby później organ uprawniony do złożenia rewizji nadzwyczajnej chciał taki środek złożyć to - jak twierdzi się w uzasadnieniu wniosku - miałby skrócony termin sześciomiesięczny.

Jednakże bez względu na to, czy mamy do czynienia ze szczególnymi przypadkami odmienności dat wydania i prawomocności orzeczeń NSA, czy też z sytuacją typową prawomocności orzeczenia w chwili jego wydania, zawsze zasady ich zaskarżenia rewizją nadzwyczajną określone są przepisem art. 10 ustawy nowelizacyjnej, a zasada wejścia w życie tego przepisu wynika z art. 11 ust. 1 i art. 11 ust. 5. Można przy tym zauważyć, że owe szczególne przypadki rozminięcia się dat wydania i prawomocności orzeczenia NSA, mogą wynikać z sytuacji, w której strona nie skorzysta z przysługującego jej zwykłego środka odwoławczego (sprzeciwu). Nie jest to z pewnością sytuacja dodatkowo usprawiedliwiająca destabilizację prawomocnego orzeczenia w drodze nadzwyczajnego środka.

W konsekwencji Sąd Najwyższy wyjaśnił przedstawione zagadnienie prawne, jak w treści uchwały.

=====